

**პროფესიული განათლების როლი
საქართველოს მევენახეობისა და მეღვინეობის
სექტორის განვითარებაში**

doi.org/10.36962/104/6-9/202169102

ნათია გორგაძე
სტუდენტორი
Natia_gorgadze@yahoo.com;

რეზიუმე

საქართველოში დღეს მევენახეობისა და მეღვინეობის სექტორს განვითარების კარგი პოტენციალი გააჩნია. სტატისტიკური მონაცემების თანახმად, წლიდან წლამდე მზარდია ქვეყნისათვის ღვინის წარმოებიდან მიღებული შემოსავალი. მევენახეობა-მეღვინეობის სექტორში მწარმოებლობის მზარდი პოტენციალის შენარჩუნება დაკავშირებულია ყურძნისა და ღვინის ხარისხის სტაბილურობაზე. მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოებაში კი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი როლი კვალიფიციური მუშაძალის არსებობას ეკისრება. პროფესიულ სწავლებას შეუძლია საჭირო შრომითი უნარების გამომუშავებაში დაეხმაროს როგორც პოტენციურ, ისე მევენახეობისა და მეღვინეობის სექტორში დასაქმებულ კადრებს.

თითოეულ ქვეყანას აქვს თავისი უნიკალური კულტურული, ეკონომიკური და სოციალური მხარეები, რომლებიც აუცილებლად გასათვალისწინებელია ქვეყნის საგანმანათლებლო პოტენციალის შეფასებისა თუ რეფორმირების პროცესში. ბევრი ქვეყანა ეყრდნობა „შერეულ სისტემებს“, რომელშიც გაერთიანებულია სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების სხვადასხვა ტიპი, მათ შორის სკოლაზე დაფუძნებული პროფესიული განათლება და დუალური პროგრამები. თუმცა, კარგი საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, მეღვინეობა-მევენახეობის მმართველობით პროფესიულ პროგრამებზე სწავლების საუკეთ-

ესო ფორმად მიჩნეულია დუალური პროგრამებით სწავლება.

ბოლო წლებში სახელმწიფოს მხრიდან წინგადადგმულ ნაბიჯად შეიძლება ჩაითვალოს სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების ე.წ. დუალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით მომზადების შემოღება. ასევე, კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობის ფარგლებში მომზადება-გადამზადების მოკლევადიანი პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით სწავლების დანერგვა.

მეცენახეობისა და მეღვინეობის სექტორი არის პირველი, რომელიც, ტურიზმთან ერთად, სახელმწიფოს მხრიდან ყველაზე პრიორიტეტულ მიმართულებად ჩაითვალა და საპილოტე რეჟიმში დაიწყო დუალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით სტუდენტების მომზადება.

დუალური საგანმანათლებლო პროგრამებით სწავლება გულისხმობს სტუდენტის ორ ადგილას სწავლას: პროფესიულ სასწავლებელში, სადაც ის მომავალ პროფესიასთან დაკავშირებით თეორიულ კურსს გადის და სწავლებას საწარმოო პრაქტიკის ადგილას, სადაც ეუფლება პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს.

სწავლების აღნიშნული ფორმა საჯარო-კერძო პარტნიორობის გაღრმავების მეტ შესაძლებლობას იძლევა საგანმანათლებლო სივრცეში. იგი, ერთი მხრივ, ხელს უწყობს სახელმწიფოს მხრიდან საბიუჯეტო დანახარჯების შემცირებას და, მეორე მხრივ, სისტემას აძლევს დამატებითი ფინანსური და არამატერიალური სარგებლის მიღების შესაძლებლობას. კერძო სექტორის დაინტერესება, ჩაერთოს საგანმანათლებლო პროცესში, მრავალმხრივია, თუმცა, ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზი არის ის, რომ მათ მომავალში ეძლევათ გამოცდილი მუშაკების დაქირავების კარგი შესაძლებლობა. კერძო სექტორის ჩართულობის გაღრმავება და სახელმწიფოს მხრიდან პასუხისმგებლობათა ნაწილის მათზე დელეგირება კარგი შესაძლებლობაა კვალიფიციური კადრების მომზადების/გადამზადებისა. აღნიშნული ფაქტორი კი სამუშაო ძალაზე მოთხოვნასა და მიწოდებას შორის შესაბამისობის მიღწევის წინაპირობად შეიძლება მივიჩნიოთ. მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება უმუშ-

ევროპისა და სიღარიბის დაძლევის, ქვეყნის მდგრადი ეკონომიკური განვითარების გარანტიაა.

საკვანძო სიტყვები: პროფესიული განათლება, დუალური პროფესიული პროგრამა, სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლება, მევენახეობისა და მეღვინეობის სექტორი.

შესავალი

საქართველოში ვაზი და ღვინო ერის სოციალურ-კულტურული ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი და კეთილდღეობის საშუალება იყო საუკუნეების განმავლობაში. მეცნიერები თანხმდებიან, რომ ვაზის კულტურული ჯიშების გაშენების პროცესი და ღვინის წარმოება სამხრეთ კავკასიის, დღევანდელი აღმოსავლეთ თურქეთისა და დასავლეთ ირანის ტერიტორიაზე დაიწყო. საქართველოში, არქეოლოგიური კვლევის შედეგად, ქვემო ქართლში, აღმოჩენილია ძვ.წ. VI ათასწლეულით დათარიღებული უძველესი ყურძნის ნიჰნები. კომპლექსური კვლევით დადგენილია, რომ ველური ვაზი ადამიანმა პირველად საქართველოს ტერიტორიაზე მოიპინაურა და კულტურული ვაზისგან ღვინო დანურა. მნიშვნელოვანია, რომ საქართველოში ღვინის დამზადებას 8 ათასი წლის წინ ჩაეყარა საფუძველი და ეს პროცესი დღემდე უწყვეტად მიმდინარეობს.

საქართველოში სოფლის მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობა მნიშვნელოვანია ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების გაძლიერებისა და დარგის მდგრადი განვითარებისათვის. მევენახეობა-მეღვინეობა კი სოფლის მეურნეობის ტრადიციული და სტრატეგიული მნიშვნელობის სექტორია. თითქმის ყველა რეგიონშია წარმოდგენილი ვაზის კულტურები და იზრდება როგორც საოჯახო ტიპის მარნების რაოდენობა, ასევე მსხვილი ღვინის საწარმოების რაოდენობა. აღნიშნული გარემოება დასაქმების მეტ შესაძლებლობებს იძლევა სოფლად მცხოვრები მოსახლეობისათვის, რაც მნიშვნელოვანია განსაკუთრებით მაშინ, როცა ქვეყნის მთავარ გამოწვევას უმუშევრობისა და სიღარიბის დაძლევა წარმოადგენს.

საქართველოს მევენახეობისა და მეღვინეობის სექტორის

განვითარებას კარგი პოტენციალი გააჩნია როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო დონეზე. ღვინის ტურიზმს შეუძლია ბიზნესის განვითარების შესაძლებლობების, სამუშაო ადგილებისა და შემოსავლების შექმნით შესაბამისი მულტიპლიკატორის ეფექტის გამოწვევა ეროვნულ ეკონომიკაში.

დღეს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან ინტეგრაცია ქვეყნის საგარეო და საშინაო პოლიტიკის ქვაკუთხედიანია. შესაბამისად, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება საქართველოსა და ევროკავშირის შორის მიღწეულ ასოცირების შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებების ჯეროვან შესრულებას, ასევე, ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შეთანხმებით (DCFTA) მიღებული პერსპექტივების გამოყენებას. სწორედ აღნიშნული შეთანხმება მოიცავს ევროკავშირთან ეკონომიკური ინტეგრაციის მექანიზმს და საქართველოსთვის ხსნის ევროკავშირის შიდა ბაზარს.

ბოლო წლების სტატისტიკურ მონაცემებს თუ გადავხედავთ, აგროსასურსათო პროდუქტებიდან ღვინო კონკურენტუნარიანობის შედარებით მაღალი დონით გამოირჩევა. ქართული ყურძნის ნატურალური ღვინოების ექსპორტიდან მიღებული შემოსავალი ბოლო 10 წლის განმავლობაში 30%-ით არის გაზრდილი. დღეისათვის უმსხვილეს საექსპორტო საქონლის სიაში ყურძნის ნატურალური ღვინოების წილი ქვეყნის მთლიანი ექსპორტის 5.6%-ს შეადგენს. 2019 წლის მონაცემებით სხვადასხვა მოცულობის ღვინის ექსპორტი 376-მა კომპანიამ განახორციელა.

მაღალი კონკურენციის პირობებში, ევროკავშირის ქვეყნებისა და დასავლეთის ბაზარზე ქართული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის შესვლა და იქ გარკვეული ნიშის დამკვიდრება წარმოშობს მოთხოვნას მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოებაზე. ქართული ღვინის კონკურენტუნარიანობის ამაღლება ბევრ ფაქტორს ემყარება, მათ შორის, უდაოდ უმნიშვნელოვანესია ვაზის მოვლა-შენახვისა და ღვინის წარმოების პროცესში კვალიფიციური მუშაძალის არსებობა.

კვალიფიციური მუშაძალის მომზადების საქმეში უმნიშვნე-

ლოვანესი როლი პროფესიულ განათლებას ეკისრება. აღნიშნულ საგანმანათლებლო სისტემას შესწევს უნარი სწრაფი რეაგირება მოახდინოს შრომის ბაზრის მოთხოვნებზე და მოკლე დროში უზრუნველყოს კვალიფიციური კადრების მომზადება.

ძირითადი ტექსტი

მელვინეობა-მევენახეობა რომ ქართული თვითმყოფადი კულტურის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია, ამაზე დღეს აღარ დავობენ. საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში პროფესია - მელვინეობა ადამიანების ყოველდღიური ყოფის ნაწილია. ბევრს სჯერა, რომ ამ დარგს დამატებითი შესწავლა და გაცნობა აღარ სჭირდება, რადგან მათ ეს ყველაზე უკეთ იციან. გავრცელებული შეხედულების თანახმად, ეს ტრადიციაა, რომელიც ყველას თავისებურად და აუცილებლად ადეკვატურად ესმის. თუმცა, მსოფლიო გლობალიზაციის პირობებში, მაშინ, როცა გამძაფრებულია კონკურენცია ეროვნულ და საერთაშორისო ბაზრებზე, სულ უფრო მეტი ყურადღება ეთმობა პროდუქციის ხარისხს. ამ პირობებში ისმის კითხვა, რა ადგილი უჭირავს პროფესიულ განათლებას მევენახეობისა და მელვინეობის სექტორში? ასევე, რამდენად მნიშვნელოვანი და საჭიროა ამ მიმართულების განვითარება ღვინის აკვნის სტატუსით მოსარგებლე ქვეყანაში?

თუ გადავხედავთ ტრადიციული მევენახეობა-მელვინეობის ქვეყნებს, მელვინეობის ისეთ პრესტიჟულ რეგიონში როგორიც საფრანგეთია, აღნიშნული მიმართულებით ხუთამდე მსხვილი უნივერსიტეტი და რამდენიმე დარგობრივი კოლეჯი ფუნქციონირებს. ასეთივე მდგომარეობაა იტალიაში, გერმანიაში, აშშ-ში და მელვინეობის ისეთ ახალ რეგიონებშიც კი, როგორებიც სამხერთ აფრიკა და ავსტრალიაა. მელვინეობით, როგორც ქვეყნის კულტურისა და ნაციონალური სტატუსის განმსაზღვრელი დარგით, ზემოთ ჩამოთვლილ ქვეყნებს არც საქართველო ჩამოუვარდება, თუმცა, საგანმანათლებლო დონეზე აბსოლუტურად განსხვავებული მდგომარეობაა. არათუ დამოუკიდებელი დარგობრივი სასწავლებლის არსებობა, რომელიც გაზრდიდა

მაღალკვალიფიციურ მეღვინეებს, არამედ პროფესიულ საგანმანათლებლო პროგრამებს აღნიშნული მიმართულებით დღეს მხოლოდ 2 საჯარო პროფესიული კოლეჯი და ერთი უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება (სსიპ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი) ახორციელებს, ხოლო, უმაღლესი განათლების მიმართულებით, მხოლოდ რამდენიმე უნივერსიტეტს აქვს საბაკალავრო და სამაგისტრო პროგრამები.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ბოლო 3 წლის მონაცემებით საჯარო და კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულებების აგრეგირებული მიმართულების პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით, რომლებშიც მოიაზრება მევენახეობა-მეღვინეობის პროგრამებიც, სწავლება 2017 წელს 1 297 კურსდამთავრებულმა დაასრულა, რაც მთლიანი კურსდამთავრებულთა რაოდენობის 13% იყო, 2018 წელს – 1 667 კურსდამთავრებულმა (მთლიანი რაოდენობის 14%) და 2019 წელს – 1 705 კურსდამთავრებულმა (მთლიანი რაოდენობის 16%) დაასრულა. არსებული სტატისტიკური მასალიდან გამომდინარე, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ მიუხედავად მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის განვითარების მზარდი ტენდენციისა, პროფესიულ საგანმანათლებლო დონეზე, როგორც სპეციალობა, კვლავ ნაკლებად პრესტიჟულ მიმართულებად რჩება და არ იწვევს პოტენციური სტუდენტების მაღალ ინტერესს.

მიმდინარე ეტაპზე, პროფესიული განათლების სისტემის წინაშე მდგარ მრავალ გამოწვევას შორის, უმთავრეს გამოწვევად შესაძლებელია ჩაითვალოს საზოგადოებაში განათლების აღნიშნული ფორმის მეტად პოპულარიზება, შრომის ბაზარზე სწრაფი დასაქმების უპირატესობების ჩვენება პოტენციური სტუდენტებისათვის და კერძო სექტორის როლის გაძლიერება საგანმანათლებლო პროცესებში. პროფესიულ საგანმანათლებლო საქმიანობაში კერძო სექტორის როლის გააქტიურება მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადების წინაპირობაა, რაც შრომის ბაზარზე უკეთ დასაქმების მეტ შესაძლებლობებს იძლევა კურსდამთავრებულთათვის.

ზემოაღნიშნული გამოწვევების საპასუხოდ, სახელმწიფოს

მხრიდან წინგადადგმულ ნაბიჯად შეიძლება ჩაითვალოს პროფესიული განათლების სისტემაში სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების ე.წ. დუალური პროფესიული განათლების მოდელის შემოღება და ასევე, კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობით მოკლევადიანი მომზადება-გადამზადების პროგრამებით სწავლების დანერგვა.

გერმანიაში, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, უმაღლეს განათლებაზე პასუხისმგებლობა სრულად აიღო სახელმწიფომ, ხოლო პროფესიულზე უფრო მეტი პასუხისმგებლობა დაეკისრა კერძო სექტორს – ბიზნესს. რატომღა მნიშვნელოვანი კერძო სექტორის როლის გაძლიერება პროფესიულ განათლებაში? რას გვაძლევს დუალური პროფესიული განათლება? აღნიშნული ფორმის საგანმანათლებლო პროგრამების შემოღებამდე სტუდენტები სასწავლებლებიდან სანარმოო პრაქტიკაზე მიდიოდნენ, თუმცა სანარმოებს არ ჰქონდათ ვალდებულება პრაქტიკაზე მყოფი სტუდენტების მიერ გავლილი სასწავლო კურსი შეეფასებინათ. ხშირ შემთხვევაში, მსგავსი პრაქტიკები მაინც უფრო გაცნობით, თეორიულ ხასიათს ატარებდა და ნაკლები იყო სტუდენტების ჩართულობა უშუალოდ წარმოების პროცესში. მსგავსი ტიპის სწავლება სტუდენტებს პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების შესაძლებლობას არ აძლევდა. დუალურ განათლებაში კი სასწავლო დანერგულებასაც და სანარმოსაც ერთნაირი უფლება აქვს, სტუდენტი დროის 60%-ს ატარებს სანარმოში, 40%-ს თეორიული ცოდნის მისაღებად სასწავლებელში, ორივე მხარე აფასებს და ორივეა პასუხისმგებელი სტუდენტის კვალიფიკაციაზე.

საქართველოს მეცენახეობისა და მეღვინეობის სექტორში პროფესიული განათლების გაძლიერების საქმეში მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებამ (GIZ). 2014 წელს საქართველოს ღვინის ასოციაციამ, GIZ-ის კერძო სექტორის განვითარების პროგრამასთან ერთად, ჩაატარა მეღვინეობაში კერძო კომპანიების საჭიროების ანალიზი, დანერგული ვენახიდან საბოლოო შეფუთვამდე დამთავრებული მოხდა ყველა პრობლემისა და

შესაძლებლობების იდენტიფიცირება, ასევე, განვითარებისა და პოტენციალის გამოვლენა ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე. ღვინის სექტორის განვითარებაში არსებული ბარიერების შესახებ ანალიზმა დაგვანახა პირველადი საჭიროებისა და პროფესიულ განათლებაში დუალური მოდელის პოტენციალის რამდენიმე საკითხი. კვლევამ წარმოაჩინა ორგანული ფერმერობის უნარების სიმწირე და ტექნიკური კადრების არასაკმარისი პროფესიონალიზმი.

ქვეყნისთვის ძალზე მნიშვნელოვანია ტექნიკური კადრების უნარების განვითარება, რაც მევენახეობისა და მეღვინეობის სექტორში ოპერირებად საწარმოებს მისცემს საშუალებას წარმოების პროცესში აქტიურად გამოიყენონ თანამედროვე ტექნიკა-იარაღები. ასევე, ადგილობრივი ტექნიკური კადრების კვალიფიკაციის ამაღლება შეამცირებს ისეთ საწარმო ხარჯებს, რომლებიც უკავშირდება გამოყენებული ხელსაწყოების შეკეთებას და უცხოელ ტექნიკოსებზე დამოკიდებულების ხარჯებს. ტექნიკური კადრების უნარების გაძლიერების საჭიროებას ასევე ხაზს უსვამს ვენახებში თანამედროვე ტექნიკის გამოყენების მზარდი ტენდენციაც. საქართველოს ესაჭიროება კვალიფიციური ადამიანური რესურსი, რომელსაც შეეძლება თანამედროვე ტექნოლოგიების უფრო ინტენსიურად და ეფექტურად გამოყენება და ვინც შეძლებს აწარმოოს ადგილობრივი პროდუქცია კონკურენტულ ფასად.

ზემოაღნიშნული გამოწვევების საპასუხოდ, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებამ (GIZ) საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან და კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობით 2016 წელს პროექტის - „საქართველოს ღვინის სექტორის მხარდაჭერა“- ფარგლებში საქართველოში პირველად, საპილოტე რეჟიმში, მევენახეობა-მეღვინეობის მიმართულებით დაიწყო დუალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით სწავლება. თავდაპირველად პროგრამის განხორციელებაზე ავტორიზაცია მოიპოვა ორმა კოლეჯმა (სსიპ - კოლეჯი „აისი“ და სსიპ - ილია წინამძღვრიშვილის სახელობის კოლეჯი), რომლებმაც რვა საწარმოსთან ერ-

თად („ქინძმარაულის კორპორაცია“, „შატო მუხრანი“, „შუხმან ვაინს“, „შუმი“, „მარანული“, „შადრევანი“, „ქინძმარაულის მარანი“, „კახური ტრადიციული მეღვინეობა“) დაიწყო საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება. კერძო სექტორთან მჭიდრო ურთიერთ-თანამშრომლობის ფარგლებში 2019 წლიდან დაიწყო მოკლევადიანი მომზადება-გადამზადების საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება.

სამწუხაროდ, დღეისათვის საქართველოში დაბალია პროფესიულ სასწავლებლებში სწავლების მსურველთა (ყოველწლიურად საშუალოდ ათი ათასი) რიცხვი და სასწავლებლებიდან პროფესიული სტუდენტების გადინების მაჩვენებელი (საშუალოდ 30%) მაღალია. აღნიშნული ტენდენცია ვრცელდება ნებისმიერი დარგის პროფესიული მომზადების პროგრამაზე. მიუხედავად მევენახეობა-მეღვინეობის სექტორის მზარდი პოტენციალისა, ამ მიმართულებითაც დაბალია ტექნიკური კადრების მომზადების კუთხით საზოგადოების დაინტერესების მაჩვენებელი. დღეისათვის, არსებული სტატისტიკური მონაცემებით, 2016-2020 წლებში მევენახეობა-მეღვინეობის პროგრამაზე ჩარიცხულია 91 სტუდენტი, საიდანაც სწავლება დაასრულა 16-მა პირმა. სსიპ - კოლეჯ „აისში“ მომზადება-გადამზადების მოკლევადიანი პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებით სასწავლო კურსს გადის 30 პირი. აღნიშნული რაოდენობა საკმაოდ მწირია ისეთი მზარდი პოტენციალის მქონე დარგისათვის, როგორც მეღვინეობისა და მევენახეობის სექტორია.

სამწუხაროდ, საქართველოში დღეს შრომის ბაზრის კვლევები ფრაგმენტულ ხასიათს ატარებს. შრომით უნარებზე მოთხოვნის შეფასება ქვეყნის ეკონომიკურ პერსპექტივებთან დამოკიდებულებაში უმთავრეს პრობლემას წარმოადგენს. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო და სოციალური პარტნიორები აღიარებენ გადამზადებული და კვალიფიციური სამუშაო ძალის დიდ მნიშვნელობას ეკონომიკური განვითარების პროცესში, შრომის ბაზრისა და პროფესიული განათლების ურთიერთკავშირი შესწავლილი არ არის. საჭიროა კვლევები, რათა დროულად მოხდეს შრომის ბაზრის დინამიკის მონიტორინგი

და სწორედ მისი მოთხოვნების შესაბამისად განხორციელდეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სასწავლო გარემოსა და სასწავლო პროგრამების დაგეგმვა-მოდულიზაცირება.

დასკვნა

მიუხედავად საერთაშორისო პრაქტიკისა და გამოცდილების მნიშვნელობისა, პროფესიული განათლების განვითარების საქმეში ყველაფერი დამოკიდებულია ქვეყნის შიგნით არსებულ დაინტერესებულ მხარეებზე (კერძო სექტორი, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებები, მთავრობა, სტუდენტები და სათემო ორგანიზაციები) ანარმონ ღია დიალოგი, დააზუსტონ კონკრეტული საჭიროებები თითოეული მონაწილისათვის და განავითარონ იმგვარი პროფესიული პროგრამები, რომლებიც დააკმაყოფილებს ზემოთ ხსენებულ მოთხოვნებს. საჭიროა მეტად განვითარდეს თანამშრომლობისა და ნდობის კულტურა პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, კერძო კომპანიებსა და მთავრობას შორის.

ქვეყნისათვის პროფესიული განათლების როლის გაძლიერებისა და აღნიშნული სისტემიდან მიღებული პირდაპირი და ირიბი სარგებლის ზრდისათვის საჭიროა პარალელური ქმედებები ყველა ჩართული მხარის მიერ. კერძო სექტორს უნდა მიეცეს თავისი საჭიროებისა და პრიორიტეტების მეტად გამოხატვის შესაძლებლობა. მათ ასევე უნდა გამოყონ თავიანთი რესურსები პროფესიული განათლებისათვის. პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებები მეტად უნდა შევიდნენ კომუნიკაციაში კომპანიებთან. საზოგადოებრივი ცნობიერება კვალიფიციური მუშახელის საჭიროებისა და პროფესიული განათლების, როგორც კარიერული კიბის, უპირატესობების შესახებ უნდა გაუმჯობესდეს, ამ კუთხით საჭიროა მეტად კონსოლიდირებული ძალისხმევა, განსაკუთრებით მთავრობის შესაბამისი ინსტიტუციების, ბიზნეს სექტორისა და პროფესიული სასწავლებლების მხრიდან. ხარისხიანი საგანმანათლებლო პროგრამების შეთავაზების მიზნით, საჭიროა კერძო სექტორის მეტი ჩართულობა პროგრამების შემუშავების, მოდულიზაციები-

სა და განხორციელების საქმეში. ეს შესაძლებელია გაფართოებული საკოორდინაციო მექანიზმებით, ფინანსური და არაფინანსური სტიმულირებით.

ლიტერატურა:

1. აფციაური ს. „როგორ გადარჩა ქართული ღვინო“ თბილისი, 2017 წელი;

2. გაბულდანი მ. ელ. ჟურნალი „ევროპა საქართველოსთვის“ სტატია, 2018 წელი. ვებგვერდი: <http://eugeorgia.info/ka/article/384/giz-ma-megvineobis-mimartulebit-dualuri-profesiuli-ganathlebis-modeli-ukve-sheimushava/>;

3. კაკუტია თ. „ადგილობრივი შრომის ბაზრის როლი პროფესიული განათლების დაგეგმვასა და განვითარებაში“, თბილისი, 2017 წელი;

4. პორტალი „მარანი“ „პროფესიული განათლება მეღვინეობა-მევენახეობის დარგში“, თბილისი, 2013 წელი. ვებგვერდი: <http://vinoge.com/print/4186>;

5. სარიშვილი ს., ჭანტურია გ. და სხვ. „მომავალზე ორიენტირებული დუალური პროფესიული კვალიფიკაციები სომხეთში, აზერბაიჯანსა და საქართველოში“;

6. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, ვებგვერდი: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/637/eksporti>;

7. სსიპ - განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემის წერილი (სტატისტიკური ინფორმაცია), 2021 წელი;

8. საქართველოს სტატისტიკური წელიწდეული 2020, 2019, 2018 წლების. ვებ-გვერდი: <https://www.geostat.ge/ka/single-archive/3351>;

9. ჟურნალი „აგროკავკასია“ „დუალური განათლება – გერმანული გამოცდილება – საქართველოსთვის“, 2016 წელი. ვებგვერდი: <https://agrokvkaz.ge/agroplus/dualuri-ganathleba-germanuli-gamotsdileba-saqarthvelosthvis.html>;

10. ჟურნალი „კომერსანტი“ „უძველესი მეღვინეობის კერა საქართველოში“, 2016 წელი. ვებგვერდი: <https://commerciant>.

ge/ge/post/udzvelesi-megvineobis-kera-saqartvelosh;

11. ხარაიშვილი ე. „ღვინის ბაზარი და მევენახეობა-მელვინეობის დივერსიფიკაციის კონკურენტული მოდელები საქართველოში“, თბილისი, 2017 წელი. ვებგვერდი: <http://eprints.tsu.ge/340/1/Wine%20Market%20and%20Competitive%20Models%20of%20Diversification%20of%20the%20Viticulture-Wine-making%20Industry%20in%20Georgia.pdf>;

REFERENCES:

1. Aptsiauri S. “How the Georgian wine survived”. Tbilisi, 2017;
2. Gabuldani M. online journal “Europe for Georgia”, article, 2018. Web-page: <http://eugeorgia.info/ka/article/384/giz-ma-megvineobis-mimartulebit-dualuri-profesiuli-ganatilebis-modeli-ukve-sheimushava/>;
3. Kakutia T. “The Role of local labor market in planning and development of vocational education”, Tbilisi, 2017.
4. Portal “Marani” “Vocational Education in Viticulture and Oenology”, Tbilisi, 2013. Web-page: <http://vinoge.com/print/4186>;
5. Sarishvili S., Chanturia G. et al. “Dual vocational qualifications focused on future in Armenia, Azerbaijan and Georgia”;
6. National Statistics Office of Georgia, web-page: <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/637/eksporti>;
7. Letter (statistical data) of LEPL Education Management Information System, 2021;
8. Georgia’s statistical years 2020, 2019, 2018. web-page: <https://www.geostat.ge/ka/single-archive/3351>;
9. Journal “Agro Caucasus” “Dual Education – German Experience -for Georgia, 2016. Web-page: <https://agrokavkaz.ge/agroplus/dualuri-ganathleba-germanuli-gamotsdileba-saqarthvelosthvis.html>;
10. Journal “Comersanti” „Ancient wine-making in Georgia”, 2016. Web-page: <https://comersant.ge/ge/post/udzvelesi-megvineobis-kera-saqartvelosh>;
11. Kharaishvili E. “Wine market and specific models of viticulture and oenology diversification in Georgia”, Tbilisi, 2017.

**THE ROLE OF VOCATIONAL EDUCATION
IN THE DEVELOPMENT OF THE VITICULTURE AND
OENOLOGY SECTOR OF GEORGIA**

Natia Gorgadze

PhD student,
Georgian Technical University,
Natia_gorgadze@yahoo.com

RESUME

Today, the viticulture and oenology sector in Georgia has a fair potential for development. According to the statistical data, the income from the wine production is growing year by year for the country.

Maintaining the growing potential of productivity in the viticulture and oenology sector is linked to the stable quality of grape and wine. The skilled workforce represents one of the essential components for ensuring production of high-quality products. Vocational trainings can provide both, the prospective and existing employees of the viticulture and oenology sector with the possibility to develop necessary skills.

Moreover, each country has its own unique cultural, economic and social aspects that have to be taken into consideration in the process of assessing and reforming the country's educational potential. Numerous countries rely on the "mixed systems" that combine different types of work-based learning, including school-based vocational education and dual vocational education programs.

However, in view of international best practice, dual programs are considered to be the best mode of instruction for vocational programs in the direction of viticulture and oenology.

Introduction of work-based learning with the so called dual vocational education programs by the state in recent years, can be considered as a step forward in this direction.

Also, the state offers short-term vocational education programs within the framework of close cooperation with the private sector.

The viticulture and oenology sector is the first, together with the tourism sector, to be recognized as a priority by the state, therefore the training of students with dual vocational education programs has been piloted.

In summary, for a vocational student, dual vocational education programs involve pursuing studies at a vocational education institution, where a student takes a theoretical course on a future profession, as well as a practical course necessary for acquiring practical and technical skills for the profession. This form of teaching provides more opportunities for deepening the public-private partnerships in education. On the one hand, it helps to reduce budgetary expenditures of the state and, on the other hand, allows the system to receive additional financial as well as intangible benefits. The interest of the private sector to participate in the educational process is multifaceted. However, one of the main reasons for the interest is possibility to hire experienced workforce in the future. Increasing the private sector involvement and delegating responsibilities to the private sector by the state represents a good opportunity to train/retrain qualified staff. This factor can be considered as a prerequisite for matching workforce demand and supply on the labor market. Training of highly qualified staff guarantees reduction of unemployment and poverty and ensures sustainable economic development of the country.

Keywords: vocational education, dual vocational education programs, work-based learning, viticulture and oenology sector.